

Kantelu 19.4.2011, laadittu Julkisen sanan neuvoston web-lomakkeen jaottelun mukaisesti.

1. Kantelija:

Jyrki Kuoppala

2. Kantelu hyvän journalistisen tavan rikkomisesta

3. Lehti: Suomen Kuvalehti

3.1 Kantelun kohteena oleva artikkeli

Ilmestymispäivä: 1.4.2011

Kirjoitus: *"Teräviä kysymyksiä"* s. 34-41 sekä sisällysluettelomerkintä *"Teräviä kysymyksiä", "Rokotusten vastustajat valtaavat jalansijaa Suomessakin."*

Suomen Kuvalehti kirjoittaa sisällysluettelomerkinnän mukaan Suomessa ”jalansijaa valtaavista” ”rokotusten vastustajista”. Kirjoituksessa käsitellään etupäässä Rokotusinfo ry:tä ja sen puheenjohtajaa, Jyrki Kuoppalaa eli allekirjoittanutta. Lisäksi artikkelissa käsitellään narkolepsiaan sairastuneiden lasten vanhempia ja kolmea eduskuntavaaliehdokasta.

Artikkelin esitystapa on dramatisoiva ja suurelta osin henkilöihin liittyvien tarinoiden päälle rakennettu. Alaotsikon kysymys on ”Miksi terveysviranomaiset pelkäävät Jyrki Kuoppalaa?” Artikkelissä sisältää henkilöiden luonnehdintoja, esimerkiksi narkolepsiaan sairastuneen lapsen vanhempaa kuvataan ”kiivaaksi”. Artikkelissä pääosassa ovat artikkelin kirjoittajan artikkeliinsa rakentamat henkilöhahmot, eivät niinkään tapahtumat tai tosiasiat.

Artikkelin tarkoitus on sisällysluettelomerkinnän ja viimeisen sivun sairausvaroitusten perusteella pääteltynä esittää varoitus siitä, mitä voi tapahtua, jos ”rokotusten vastustajat” valtaavat liikaa alaa, ja varoittaa yleisöä ”rokotusten vastustajien” luomasta uhasta. Artikkelissä perustuu voimakkaaseen vastakkainasetteluun, toisella puolella ”rokotusten vastustajat” joista annetaan kuva terveydellisen uhan muodostavina, rokotusten lopettamista haluavina toimijoina ja joiden toiminnasta halutaan antaa varoitus, toisella puolella viranomaiset. Artikkelissä haastateltu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rokoteturvallisuuslääkäri ilmaisee asian seuraavasti:

Miksi neuvoloissa ei sitten punnita vakavien haittojen riskiä?

*”Jos korostamme äärimmäisen pientä riskiä, neurotisoiimme vanhemmat”,
Nohynek sanoo. ”Sen jälkeen rokotusten määrä putoaa, ja taudit palaavat.”*

Lehdellä on asiaan selvä kanta ja linja. Tähän lehdellä on toki täysi oikeus. Samoin tyyllilajin, haastateltujen ja lähteiden valintaan - merkittävä osa tietolähteistä ja haastatelluista ovat ns. yleistä rokotusohjelmaa ja THL:n toimintaa toteuttavia tai sitä aiemminkin voimakkaasti tukeneita henkilöitä. Kuten yllämainitusta lainauksestakin käy ilmi, artikkeli taustoittaa ansiokkaasti rokotusohjelman toteuttamisesta ja rokotustiedotuksesta vastaavien ajattelua ja näkemyksiä. Artikkelin kirjoittanut toimittaja on selvästikin perusteellisesti perehtynyt artikkelin aiheeseen. Juttua on valmisteltu perusteellisesti ja pitkän ajan kuluessa, vähintäänkin yli kuukauden, ehkä yli kaksi kuukautta. Artikkelissä taustoittaa ansiokkaasti terveysviranomaisten ajatuksia. Lehden pitkäaikaisen ja perusteellisen perehtymisen jälkeen lehdellä olisi ollut edellytyksiä toimia keskustelun edistäjänä, tosin dialogi jää artikkelissa syntymättä, koska toimittaja ei ole minua

haastatellessaan juurikaan kertonut haastattelemiensa STM:n ja THL:n virkamiesten näkemyksistä, eikä tietääkseni ole haastatellut lainkaan artikkelissa käsiteltyjä kansanedustajaehdokkaita.

Artikkelin kantavana teemana toimiva varoitus ja vastakkainasettelu ”rokotusten vastustajat” vastaan viranomaiset on mielestäni virheellinen ja terveydelle haitallisten päätösten syntymisen riskiä lisäävä. Lehden tapa esittää Rokotusinfo ja allekirjoittanut ”rokotusten vastustajina” ei käsitykseni mukaan perustu todellisuuteen eikä väärinkäsitykseen, vaan lehden tietoiseen valintaan ja dramatisointiin, lehden valitsemaan linjaan. Suomen Kuvalehti on 23.8.2009 julkaissut verkkosivuillaan lähettämäni oikaisun (liite 1), jossa kerron, että Rokotusinfo ei vastusta rokotuksia:

”Rokotusinfo ei vastusta rokotuksia, vaan toimii rokotusten vapaaehtoisuuden ja rokotuksia koskevan tiedon paremman saatavuuden sekä rokotuksia koskevan valinnanvapauden puolesta.”

Lehdellä on oikeus valita linjansa ja väitteensä ja esittää omia näkemyksiään. Suomen Kuvalehden näkemyksenä artikkelin ja mm. päätoimittajan kirjoittaman (*”Jos katsoo yhdistyksenne materiaalia, tuo sanonta pitää paikkansa, vaikka väitätte toista.”*, liite 2) perusteella on, että Rokotusinfo ry ja allekirjoittanut ovat ”Rokotusten vastustajia”. Lehdellä on oikeus esittää näkemyksensä. Toisaalta käsitykseni mukaan Journalistin ohjeet asettavat Suomen Kuvalehdelle velvoitteita mm. toimia hienotunteisesti, toimia pyrkien totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen, tarkistaa esittämänsä tiedot, velvoitteen esittää esim. sisällysluettelossa olevalle rokotusten vastustamisväitteellä kate jutussa ja suhtautua kriittisesti tietolähteisiin.

Nähdäkseni Suomen Kuvalehti on valitsemansa teeman, näkökulman ja vastakkainasettelun voimalliseen toteuttamiseen pyrkiessään jättänyt noudattamatta vähintäänkin joitakin Journalistin ohjeiden kohtia. Suomen Kuvalehti pyrkii edistämään luomaansa dramatisoivaa vastakkainasettelua keinoilla, jotka eivät ole kaikin osin Journalistin ohjeiden mukaisia. Keinoina on mm. useita asiavirheitä sisältäviä väitteitä. Asiavirheitä sisältävillä väitteillä (mm. Rokotusinfon sivulla väitetyksi esitettyä rokotejohtaja Terhi Kilven arviolla sekä Rokotusinfon tiedotteessa olevaksi väitetyllä lainauksella) lehti koettaa luoda Rokotusinfosta valitsemansa mukaisen kuvan. Seuraavilla perusteilla haluan saattaa Suomen Kuvalehden toiminnan Julkisen sanan neuvoston arvioitavaksi.

Itse jutun aiheesta haluan vielä mainita, että mielestäni turvallisilla ja tehokkailla rokotteilla oikein ja vastuullisesti käytettynä voidaan saavuttaa ehkä hyvinkin merkittäviä terveyshyötyjä. Olen huolissani siitä, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) omaksuman ja Suomen Kuvalehden toistaman viestintälinjauksen seurauksena monet ihmiset voivat alkaa boikotoida sellaisiakin rokotuksia, joiden kohdalla ei sellaisia hälytys-signaaleja ole ilmennyt kuin artikkelissa mainittujen sikainfluenssa- ja tuberkuloosirokotteiden käytössä on havaittu. Mielestäni rokotteiden riskeistä tulisi kertoa asiallisesti, ja se palvelisi asiallista rokotuspolitiikkaa ja olisi potilaslain mukaista. En yhdy SK:n artikkelissa esitettyyn THL:n Hanna Nohynekkin näkemykseen, että riskien punnitseminen neuvoloissa johtaisi merkittävään rokotusten määrän putoamiseen, vaan pidän todennäköisempänä, että riskeistä vaikenemisen kasvattama epäluottamus vähentää rokotusten ottamista.

4. Kantelun perusteet

4.1 Journalistin ohjeiden kohdat joita kantelu koskee

"28. Sairaus- ja kuolemantapauksista sekä onnettomuuksien ja rikosten uhreista tietoja hankittaessa ja uutisoitaessa on aina noudatettava hienotunteisuutta."

"8. Journalistin velvollisuus on pyrkiä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen."

"15. Otsikoille, ingresseille, kansi- ja kuvateksteille, myyntijulisteille ja muille esittelyille on löydyttävä sisällöstä kate."

"10. Tiedot on tarkistettava mahdollisimman hyvin - myös silloin kun ne on aikaisemmin julkaistu."

"20. Olennainen virhe on korjattava heti tiedotusvälineen toimituksellisilla verkkosivuilla ja lisäksi julkaisussa, jossa virhe on alun perin ollut. "

"12. Tietolähteisiin on suhtauduttava kriittisesti. Erityisen tärkeää se on kiistanalaisissa asioissa, koska tietolähteellä voi olla hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksia."

4.2 Yhteenvedo kantelun kohteena olevista asioista

Kantelun sisältö jakautuu kahteen pääkohtaan.

Ensiksi, Suomen Kuvalehti ei nähdäkseni ole noudattanut tarvittavaa ja Journalistin ohjeisiin kirjattua hienotunteisuutta käsitellessään rokotteista haittoja saaneita ja rokotteen seurauksena kuollutta henkilöä ja heidän omaisiaan eikä asiasta tietoja hankkiessaan. Tämä liittyy ensisijaisesti alla lainattuun kohtaan, jossa käsitellään vanhempien suljettua tilaisuutta. Jos Julkisen sanan neuvosto katsoo tarpeelliseksi, hienotunteisuuskohdassa voi olla paikallaan punnita asiaa myös vanhemman terveysviranomaisille lähettämän sähköpostiviestin julkaisemisen ja sen sisällön käsittelyn osalta.

Toiseksi, lukuisten eri seikkojen valossa on kyseenalaista, onko lehti pyrkinyt totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen, onko se korjannut olennaiset virheet Journalistin ohjeiden mukaisella tavalla, onko se tarkistanut juttua varten keräämänsä tiedot riittävän hyvin, löytyykö sisällysluettelomerkinneille sisällöstä kate, ja onko lehti suhtautunut tietolähteisiin kiistanalaisessa asiassa kriittisesti kuten Journalistin ohjeet vaativat.

4.3 Hienotunteisuus narkolepsiaan sairastuneiden ja omaisten ja rokotteeseen kuolleen perheen käsittelyssä

Suomen Kuvalehti kirjoittaa:

Narkolepsialasten vanhemmat järjestivät oman tilaisuutensa Helsingissä 4. helmikuuta. Iltapäivää pohjustettiin videolla lapsesta, jonka kerrottiin kuolleen rokotteeseen.

Mukaan kutsuttu narkoleptikko Tuulikki Ramsay oli kauhuissaan.

*”Video oli hyytävää, suorastaan hirveää psyykkausta.”
Ramsay on sairastanut narkolepsiaa yli 50 vuotta.
Hän on Helsingin yliopiston harjoittelukoulussa englannin, ruotsin ja italian lehtorina - yhä osaaikaisena työelämässä, 65vuotiaana.*

Omaisten tilaisuudessa eräs kiivas vanhempi keskeytti Ramsayn puheenvuoron.

*”Minulle todettiin jälkikäteen, että hän ei kestänyt nähdä narkoleptikkaa, joka on sinut tautinsa kanssa.”
Ramsay tietää kokemuksesta, mitä sairastuneet lapset tarvitsevat nyt eniten. On varmistettava paras mahdollinen hoito, lääkitys ja sopeutumisvalmennus. Kelan lääkekorvauskäytäntö on retuperällä, siihen on taisteltava muutos.*

*”Elämä ei ole todellakaan pilalla. Mutta jos vanhemmat keskittyvät vihaan ja syyllisen etsintään, samalla he syyllistävät sairastuneet lapset.”
Ramsay toivoo, että omaiset eivät eristäydy ”meidän kerhoksi”, vaan auttavat lapsiaan sopeutumaan ja selviämään elinikäisen sairauden kanssa.*

”Rokotusinfo on vanhemmille väärä puhemies.”

Suomen Kuvalehti käsittelee mielestäni artikkelissa loukkaavasti ja leimaavasti vakavaan, tiettävästi pysyvään sairauteen, narkolepsiaan sairastuneiden lasten perheitä sekä Calmette-rokotteesta tuberkuloosin saaneen ja siihen menehtyneen lapsen perhettä. Hienotunteisuutta ei ole noudatettu kerronnassa eikä tietojen esittämisessä. Suomen Kuvalehti on käyttänyt tiedonhankinnassaan henkilöä, jota narkolepsiaan sairastuneiden lasten vanhempien kertoman mukaan vanhemmat eivät ole suljettuun tilaisuuteensa kutsuneet.

Vanhempien suljetussa tilaisuudessa puheenjohtajana toiminut henkilö keskeytti Suomen Kuvalehden tietolähteenä käyttämän henkilön pitkän puheenvuoron. Itsekin tilaisuudessa paikalla olleena olen sitä mieltä, että Suomen Kuvalehden esittämä henkilön arvioiminen ”kiivaaksi” on nähdäkseni loukkaavaa, harhaanjohtavaa ja enemmänkin Suomen Kuvalehden valitseman dramaattisen vastakkainasettelun tarkoitusta palveleva muotoilu kuin totuudenmukaisuuteen pyrkivä. Toisaalta kyse voi olla siitäkkin, että Suomen Kuvalehti ei ole riittävästi varmistunut tietojen oikeellisuudesta eikä noudattanut kriittisyyttä tietolähteensä suhteen. Tietääkseni Suomen Kuvalehti ei ole antanut vanhemmille mahdollisuutta kommentoida artikkeleita tältä osin.

Suomen Kuvalehden mainitsema ”video” on suomalaisen TV-kanavan uutishaastattelu, joka on esillä TV-kanavan uutissivustolla. Esitin muutaman minuutin uutishaastattelun vanhempien tilaisuudessa erään vanhemman pyynnöstä, tilaisuuden puheenjohtajan suostumuksella. Vanhempien keskinäinen toiminta sisältää muutoinkin paljon vertaistukea, ja pyyntö oli mielestäni tässä mielessä hyvin perusteltu ja mielekäs, koska samankaltaisessa tilanteessa olevan henkilön kokemuksiin tutustuminen voi auttaa omassa tilanteessa.

Haastateltavana on tuberkuloosirokotteeseen kuolleen lapsen äiti. Suomen Kuvalehden tapa kuvata uutishaastattelua on mielestäni hyvin loukkaavaa ja tahditonta rokotteen haittavaikutuksen vuoksi kuolleen lapsen omaisia kohtaan. Suomen Kuvalehti ei ole antanut uutisissa haastatellulle äidille

mahdollisuutta kommentoida asiaa omasta näkökulmastaan.

Lehden menettely näissä asioissa ei mielestäni noudata Journalistin ohjeissa mainittua hienotunteisuuden vaatimusta. Viitataan tältä osin myös kohdan 4.8 lopussa mainittuun huomautukseen tilaisuuden ajankohdasta ja Suomen Kuvalehden artikkelin valmisteluajankohdasta.

4.4 Pyrkiminen totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen

Käsittelen alla seikkoja, jotka viittaavat siihen, että lehden tarkoitus ei ole ollut pyrkiä artikkelissaan totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen eikä korjata virheitään. Tämän sijaan tarkoitus näyttää olleen esittää asiat lehden valitsemaa vastakkainasettelua ja dramatisointia palvelevalla tavalla.

Suomen Kuvalehden toimittaja Petri Pöntinen haastatteli minua noin kaksi tuntia. Haastattelun aikana kävi ilmi, että ennen yhteydenottoaan minuun, hän oli ilmeisesti hyvinkin perusteellisesti perehtynyt joidenkin muiden tahojen ja henkilöiden Rokotusinfo ry:tä koskeviin näkemyksiin. Keskustelun sisällön perusteella oli pääteltävissä, että viiteryhmiä olivat mm. viranomais- ja terveydenhuollon toimijoiden palveluksessa oleminen (Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, sairaanhoitopiirit) sekä narkolepsialasten vanhemmat. Pöntinen nimesi ryhmistä vanhemmat, mutta ei muita.

Pyynnöstäni toimittaja Petri Pöntinen toimitti luettavakseni kirjoituksen sen osan, jossa minun sanojani on lainattu. Koska toimittaja Pöntisen kirjoituksessa oli epätavallisen paljon korjattavia asiavirheitä, kerroin toimittaja Pöntiselle, että minusta olisi hyvä, että hän toimittaisi muutkin Rokotusinfo ry:tä käsittelevät tekstin osat etukäteen katsottavakseni mahdollisten asiavirheiden korjaamiseksi, mikäli tekstin on tarkoitus olla asiateksti. Tähän kommenttiini Pöntinen ei vastannut, eikä toimittanut muita kirjoituksen osia katsottavakseni.

Toimittaja Pöntinen esitti myös nähdäkseni monia asioita haastatteluun nähden tarkoitushakuisesti. Toisin kuin artikkelissa lukijalle kerrotaan, esimerkiksi yhdistyksen taustoja käsiteltiin varsin pitkästi keskustelussamme Pöntisen kanssa, kerroin mm. yhdistyksen perustamisvaiheista ja yhteydenpidosta silloiseen Kansanterveyslaitokseen. Keskustelussa tuli myös selvästi esille, että Pöntinen oli perehtynyt esimerkiksi yhdistyksen hallituksen kokoonpanoon.

Huomausin tarkoitushakuisuuksista toimittaja Pöntiselle (liite 3). Vaikutti kuitenkin toimittaja Pöntisen valintojen perusteella, että jutun ennakolta tehty linjaus oli esittää Rokotusinfo ry halutunlaisessa valossa, joka Pöntisen kertoman perusteella ilmeisesti oli se, mitä jotkut toiset, nimeltä mainitsemattomat tietolähteet olivat esittäneet.

Jutun ilmestyttyä epäilyni asiavirheistä valitettavasti osoittautui oikeaksi. Olin puhelimitse yhteydessä Suomen Kuvalehden päätoimittajaan Tapani Ruokaseen. Jo ennen kuin olin esittänyt, mitä asiavirheitä jutussa oli, päätoimittaja Ruokanen kertoi kannakseen, että jutussa ei ole mitään oikaistavaa. Myöhemmin oikaisupyynnön saatuaan hän kuitenkin päätti, että lehti oikaisee kaksi kohtaa pyytämästäni seitsemästä.

4.5 Virheiden korjaaminen

Tämän kirjoituksen kohdista 4.3, 4.4 ja 5.1 ilmenee, miten Suomen Kuvalehti on suhtautunut virheiden korjauksiin. Lisäksi mainitsen, että lehti ei julkaissut oikaisua lehden toimituksellisilla verkkosivuilla heti oikaisujen julkaisemisesta päätettyään 5.4.2011, vaan oikaisu julkaistiin lehden verkkosivuilla vasta 12.4.2011.

4.6 Sisällysluettelon ”Rokotusten vastustajat” -väitteen kate

Journalistin ohjeiden mukaan *"Otsikoille, ingresseille, kansi- ja kuvateksteille, myyntijulistelle ja muille esittelyille on löydyttävä sisällöstä kate."*

Suomen Kuvalehden sisällysluettelossa pääosin Rokotusinfo ry:tä (yhdistyksen nimi mainitaan mm. ainoana nimenä kansikuvassa) käsittelevä juttu kuvataan tekstillä *"Teräviä kysymyksiä" "Rokotusten vastustajat valtaavat jalansijaa Suomessakin."*

Pyysin Suomen Kuvalehteä oikaisemaan otsikon väitteen. Päätoimittaja Ruokasen vastauksen mukaan väitettä ei oikaista toisaalta siksi, että Rokotusinfo ry:tä ei mainita nimeltä sisällysluettelossa ja toisaalta siksi, että asia on tulkinnanvarainen, ja Ruokasen kanta on, että Rokotusinfo vastustaa rokotuksia.

Suomen Kuvalehti on 23.8.2009 julkaissut nykyisen toimituspäällikön blogissa lähettämäni oikaisun, jossa todetaan, että Rokotusinfo ry ei vastusta rokotuksia. Kts. liite 1, <http://suomenkuvalehti.fi/blogit/lindholmjari-mr/sikainfluenssa-rokotusinfo-oikaisee>

Suomen Kuvalehti ei nähdäkseni esitä jutussaan katetta väitteelleen, että "Rokotusten vastustajat valtaavat jalansijaa Suomessakin", ts. se ei perustele väitettään, että artikkelissa käsitellyt Suomessa toimivat tahot tai henkilöt ovat rokotusten vastustajia, ei Rokotusinfo ry:n eikä muiden jutussa käsiteltyjen suomalaisten tahojen tai henkilöiden osalta.

4.7 Tietojen tarkistaminen

Näyttää siltä, että Suomen Kuvalehti joko ei ole tarkistanut tietojaan riittävän hyvin, tai sitten on tarkoitushakuisesti halunnut esittää tietoja tavalla, joka ei pyri totuudenmukaiseen ilmaisuun, luultavasti osittain molempia. Esimerkiksi Onnettomuustutkintakeskuksen osalta pyynnön olemassaoloa nähtävästi ei ole tarkistettu, samoin ilmeisesti myöskään hallinto-oikeuden asiakirjajulkisuusasioiden osalta tietoja ei ole riittävästi tarkistettu. Kohdista 5.1 Virheen korjaukset ja 4.5 Virheiden korjaaminen ilmenee lisätietoja asiasta.

4.8 Tietolähteisiin on suhtauduttava kriittisesti

Journalistin ohjeiden mukaan tietolähteisiin on suhtauduttava kriittisesti, ja erityisen tärkeää se on kiistanalaisissa asioissa, koska tietolähteellä voi olla hyötymis- tai vahingoittamistarkoitus.

Pidän mahdollisena, että Suomen Kuvalehti ei ole suhtautunut kriittisesti tietolähteisiin, eikä ole tarkistanut niiltä saamiaan tietoja, vrt. esim. hallinto-oikeusasia. Keskeisinä tietolähteinä jutussa ovat ilmeisesti toimineet Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen virkamiehet. Yksi tärkeimmistä tietolähteistä näyttää olleen ylilääkäri Anni Virolainen-Julkunen, joka on työ- tai virkasuhteessa molempiin. Ministeriöstä saamieni tietojen mukaan hän on virkavapaalla Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta ja hoitaa n. kahden vuoden sijaisuutta Sosiaali- ja terveysministeriössä rokotuksista ja tartuntataudeista vastaavana virkamiehenä.

Suomen Kuvalehden toimittajan Petri Pöntisen viesti (liite 4) ja keskusteluni ylilääkäri Anni Virolainen-Julkusen kanssa viittaa siihen, että yksi sekä tietolähteen että toimittajan motiivi toiminnassaan ja jutun sävyn muotoutumisessa on ollut se, että olen kertonut narkolepsiaan sairastuneiden lasten vanhemmille ylilääkäri Virolainen-Julkusen työ- tai virkasuhteesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa ja hänen puolisonsa Ilkka Julkusen työskentelemisestä THL:n rokoteosastolla Terhi Kilven alaisena ja nostanut esille tilanteeseen mahdollisesti liittyvät jääviys- ja eturistiriitakysymykset. Ylilääkäri Anni Virolainen-Julkunen kertoi minulle puhelimesta pitäneensä asian esille nostamista ja siitä keskustelemista hänen ja Ilkka Julkusen kanssa henkilökohtaisuuksiin

menemisenä, oli asiasta hyvin tuohtunut ja kertoi raportoineensa asiasta esimiehilleen.

Kuten Suomen Kuvalehden jutustakin tulee ilmi, narkolepsiaan ja yleisemminkin rokotuksiin liittyy kiistanalaisia asioita. Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on asiaan liittyviin vastuihin liittyen omia intressejään mm. korvauskysymyksiin liittyen. Samoin THL:n rahoitukseen ja rokotuspolitiikkaan liittyen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on ilmeisiä motiiveja vaikuttaa asioihin. Esimerkiksi parhaillaan oikeuskansleri Jaakko Jonkka tutkii Sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen menettelyjä sikainfluenssarokotehankinnassa ja narkolepsiyhteyden selvittämisessä.

Mielestäni on julkisen keskustelun kannalta hyvä asia ja journalistisesti ansiokasta, että Suomen Kuvalehti tuo THL:n ja STM:n virkamiesten näkemyksiä esille tavallista yksityiskohtaisemmalla tasolla. Nähdäkseni tietolähteeseen suhtautumisen kriittisesti kuitenkin tarkoittaisi, että tietolähteen esittämät tiedot tarkistettaisiin, ja tietolähteen antamat tiedot kiistanalaisesta asiasta eivät olisi kriittittömästi esillä, vaan niitä valotettaisiin muullakin tavalla kuin asianosaisten omilla näkemyksillä.

Suomen Kuvalehti ei näytä suhtautuneen kriittisesti myöskään tietolähteenä käyttämänsä narkolepsiaan sairastuneiden perheiden tilaisuudessa olleeseen tietolähteeseensä, jonka avulla on hankkinut tietoja suljetusta tilaisuudesta. Henkilö on ministeriöstä kerrotun mukaan ollut läsnä Sosiaali- ja terveysministeriön kutsumana vanhempien tilaisuuden kanssa samana päivänä aiemmin pidetyssä ministeriön tilaisuudessa. Näin ollen on mahdollista, että Suomen Kuvalehden tietolähteenä käyttämä henkilö on ollut ministeriön lehdelle osoittama. Tietojeni mukaan juttua on myös tehty hyvin pitkän aikaa, vähintäänkin yli kuukauden, jonka perusteella pidän mahdollisena, että Suomen Kuvalehden juttu on ollut tekeillä jo vanhempien tilaisuuden pitoajankohtana, ja tämä on voinut vaikuttaa siihen, miten Suomen Kuvalehti on hankkinut tietoja vanhempien suljetusta tilaisuudesta.

5. Toimenpiteet

5.1 Virheen korjaukset

Haastatteluosuuteeni liittyen sain toimittaja Petri Pöntiseltä katsottavaksi haastatteluun perustuvan tekstin. Tein siihen korjauksia ja huomautuksia, joista suuren osan toimittaja Pöntinen tavalla tai toisella huomioi artikkelin lopullisessa versiossa.

Koska haastatteluosuudessa, jonka toimittaja Petri Pöntinen pyynnöstäni toimitti tarkistettavakseni, oli poikkeuksellisen paljon korjattavaa, pyysin myös muun artikkelin sisällön tarkistettavakseni. Tähän toiveeseen Petri Pöntinen ei vastannut, eikä toimittanut muuta sisältöä minulle.

Lehden ilmestymisen jälkeen otin puhelimitse yhteyttä päätoimittaja Tapani Ruokaseen asiavirheiden korjaamiseksi ja neuvottelemiseksi, mihin mennessä oikaisupyyntö on hyvä toimittaa, jotta oikaisut voidaan julkaista ripeästi. Puhelimessa päätoimittaja Ruokanen kertoi kantanaan, että oikaisuille ei ole tarvetta, jo ennen kuin tiesi oikaisupyynnön sisällöstä.

Puhelun jälkeen pyysin lehteä oikaisemaan artikkelissa seitsemän kohtaa, jotka nähdäkseni sisälsivät asiavirheitä. Suomen Kuvalehti on oikaissut pyydytyistä kohdista kaksi. Viidestä kohdasta päätoimittaja Tapani Ruokanen on päättänyt, että oikaisua ei tehdä.

Erityisesti kaksi näistä viidestä oikaisemattomasta kohdasta ovat nähdäkseni täysin selkeitä asiavirheitä.

Näistä toinen on väite, että Rokotusinfo ry on tehnyt "kanteluita" hallinto-oikeuksiin. Yhdistys ei ole tehnyt valituksia hallinto-oikeuksiin, olen kyllä henkilökohtaisesti valittanut kahdesta asiakirjajulkisuusasiasta. Nämä asiat ovat tällä hetkellä Korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävänä. Suomen Kuvalehti olisi helposti voinut tarkistaa asian esimerkiksi hallinto-oikeuksista tai minulta, mutta ei ole näin tehnyt. Suomen Kuvalehden suhtautuminen oikaisupyynnöön tältä osin oli välinpitämätön - päätoimittaja Ruokanen näytti ymmärtävän, millainen virhe lehdellä on tapahtunut, mutta kieltäytyi sitä oikaisemasta. (liite 2) Mainittakoon, että vaikka päätoimittaja Ruokasen mielestä ei ilmeisesti olekaan merkitystä sillä, onko oikeusprosessissa muutoksenhakijana Rokotusinfo ry vai yksityishenkilö, asia on toki varsin oleellinen mm. oikeusprosessin mahdollisten kulujen suhteen ja siten myös yhdistyksen toiminnan suhteen.

Toinen selkeä asiavirhe, jonka oikaisemisesta lehti kieltäytyi Ruokasen päätöksellä on, että Suomen Kuvalehden mukaan Kanadassa "rokotettiin kaksi miljoonaa lasta samalla rokotteella". Kanadassa ja Suomessa käytettiin eri rokotteita, joiden valmistusmenetelmät eroavat ja joiden valmistuksessa käytetään eri aineita, kts. liite 5.

Vanhempien tilaisuudessa puhetta johtanut narkolepsiaan sairastuneen lapsen vanhempi on ottanut 1.4.2011 yhteyttä Suomen Kuvalehden päätoimittajaan Tapani Ruokaseen ja on saattanut päätoimittajan tietoon lehdessä käsityksensä mukaan olevan virheen Tuulikki Ramsayn kutsumisen suhteen sekä sen, että pitää lehdessä esitettyä luonnehdintaa loukkaavana ja vanhempien näkemyksiä väheksyvänä (vanhempi toimittaa tämän JSN:lle). Päätoimittaja ei ollut 18.4.2011 mennessä vastannut yhteydenottoon millään tavalla, eikä ole oikaissut vanhemman virheelliseksi katsomaa tietoa.

Toinenkin vanhempien tilaisuudessa läsnä ollut henkilö on 15.4.2011 pyytänyt Suomen Kuvalehtiä oikaisemaan virheensä. Tätä kirjoitettaessa minulla ei ole tiedossa, miten Suomen Kuvalehti on tähän pyyntöön reagoinut.

Olen 17.4.2011 lähettänyt toimittaja Pöntiselle tiedon kahdesta asiavirheestä, jotka liittyvät Calmette-rokotteen haittoihin. (liite 6). Suomen Kuvalehden mukaan Rokotusinfon tiedotteessa "kysyttiin, mitkä ovat lasten ihmisoikeudet Suomessa, kun ”mittavia rokkehaittoja ja rokotekuolemia saa tapahtua”." Kyseinen lainaus ei kuitenkaan ole Rokotusinfo ry:n tiedotteesta, joka on luettavissa verkossa osoitteessa http://www.rokotusinfo.fi/yhd/tiedotteet/tiedote_110307_html, vaan lainaus on rokotehaittoja kärsineiden omaisten tilaisuuden mediakutsusta. Tätä kirjoitettaessa minulla ei ole tiedossa, aikooko Suomen Kuvalehti oikaista näitä virheitä. Toimittaja Pöntinen vastasi soittopyyntöön sähköpostilla jossa ilmoittu katsovansa asiaa maanantaina 18.4, mutta ei ottanut yhteyttä kyseisenä päivänä. Seuraavana päivänä toimittaja Pöntinen ilmoitti, että hänen osaltaan asia on käsitelty, ei vastannut kysymyksiin eikä kertonut huomioiko tietoa asiavirheistä. Mahdollisten oikaisujen osalta toimittaja Pöntinen kehotti kääntymään päätoimittajan puoleen.

Kyseissä kohdassa myös virheellisesti väitetään Rokotusinfon pyytäneen Onnettomuustutkintakeskusta maaliskuun alussa selvittämään Calmette-haittoja. Rokotusinfo ei vielä ole tehnyt kyseistä selvityspyynnöä mm. lakimuutokseen liittyvistä syistä. Yhdistys on tiedottanut kuitenkin tiedottanut, että tekee pyynnön, joten lehden virhe ei tässä ole suuri, mutta kertoo siitä, että lehti ilmeisesti ei ole tarkistanut asiaa Rokotusinfo ry:ltä eikä Onnettomuustutkintakeskuksesta.

5.2 Oman kannanoton julkaiseminen

Käsitykseni mukaan minulle ei ole syntynyt jutun johdosta vastineoikeutta eikä myöskään oman kannanoton esittämisoikeutta, joten kantelu ei koske kannanoton julkaisemista.

Mainittakoon kuitenkin, koska asia liittyy totuudenmukaisuuteen pyrkimisen velvollisuuteen, lähteisiin kriittisesti suhtautumiseen ja Suomen Kuvalehden suhtautumiseen jutun aiheeseen ja kohteeseen, että kysyin sähköpostitse Suomen Kuvalehden päätoimittajalta Tapani Ruokaselta, onko lehdessä mahdollisesti tilaa minulla kommentoida asiaa 1000-2000 merkillä (liite 7). Perusteena mainitstin, että lehti omisti varsin paljon palstatilaa Rokotusinfo ry:n ja henkilöni käsittelyyn. Kysymyksessä en maininnut Journalistin ohjeiden tarkoittamaa omaa kannanottoa eikä sananvapauslain tarkoittamaa vastinetta enkä mitenkään muutenkaan viitannut vastineoikeuteen tai omaan kannanottoon. Päätoimittaja Ruokanen vastasi kysymykseen: *"Tuhannen merkin teksti voi mahtua vielä tämän viikon lehteen, jos saamme sen tiistaiaamuna."*

Tiistaina aamupäivällä lähetin päätoimittaja Ruokaselle noin 1100 merkkiä sisältävän kirjoitukseni. Kirjoituksen saatuaan päätoimittaja Ruokanen ilmoitti lehden päätöksestä, että kommenttia ei julkaista. Ruokanen viittasi siihen, että lehdellä ei ole kirjoitustani velvollisuutta julkaista, ja viittasi vastineoikeuteen. Kommentillaan *"Olemme kuulleet teitä ja muita osapuolia jo jutun julkaisemisen yhteydessä"* Ruokanen nähtävästi viittasi myös siihen, että hänen näkemyksensä mukaan oman kannanoton julkaisuun ei ole velvollisuutta. (liite 7). En millään tavalla viitannut kirjoituksessani tai puhelinkeskustelussa vastineoikeuteen tai velvollisuuteen julkaista omaa kannanottoa.

6. Rajoitukset

En ole tehnyt eikä minulla ole tarkoitusta tehdä poliisille tutkintapyyntöä tai vaatia vahingonkorvausta, joissa käytettäisiin perusteena Julkisen sanan neuvoston päätöstä.

7. Materiaali

Suomen Kuvalehden artikkeli 1.4. ja 8.4. julkaistut oikaisut ovat liitteenä (PDF-tiedosto).

8. Asianomistajan suostumus

Toimitetaan erikseen.

Liitteet

Liite 1: Suomen kuvalehden verkkosivuilla 23.8.2009 julkastu teksti:

<http://suomenkuvalehti.fi/blogit/lindholmjari-mr/sikainfluenssa-rokotusinfo-oikaisee>

* Blogit

* Lindholm/Jari MR

”23.8.2009 klo 21:21

* Sikainfluenssa: Rokotusinfo oikaisee

Rokotusinfo Ry:n puheenjohtaja Jyrki Kuoppala oikaisee:

Rokotusinfo ei vastusta rokotuksia, vaan toimii rokotusten vapaaehtoisuuden ja rokotuksia koskevan tiedon paremman saatavuuden sekä rokotuksia koskevan valinnanvapauden puolesta. Valinnanvapauden toteutumista edistää, että mahdollisimman hyviä rokotteita kehitetään ja niitä on saatavilla. Ei kuitenkaan hinnalla millä hyvänsä. Tutkimuksia tarvitaan rokotteiden kehittämiseksi, mutta tutkimukset tulee toteuttaa asiallisesti, lääketutkimuksen eettisiä sääntöjä ja lakeja kunnioittaen. Näin ei Suomessa ole aina tehty, ja Rokotusinfo on kritisoinut tutkimuksia näissä tapauksissa. Yhdistys on kritisoinut myös monia Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (ent. Kansanterveyslaitos) rooleja, jotka altistavat eturistiriidoille.

Liite 2 Jyrki Kuoppalan 6.4.2011 lähettämä sähköpostiviesti, josta ilmenevät artikkelia koskeva seitsemän kohdan oikaisupyyntöni ja SK:n vastaukset siihen

Hyvä päätoimittaja Tapani Ruokanen,

Palaan vielä oikaisupyynnön kahteen kohtaan, eli hallinto-oikeuksia koskevaan väitteeseen ja Kanadassa käytettyä Arepanrixia koskevaan väitteeseen.

Taisitte tarkoittaa 3)-kohdassa Mediuutisten artikkelia

<http://www.medi uutiset.fi/uutisarkisto/finiptutkimuksen+asiakirjojen+julkisuutta+puidaan+korkeim massa+hallinto-oikeudessa/a472972>

- sieltähän tuon asian todellinen laita tosiaan näköjään olisi myös selvinnyt, toki varmemmin oikeudesta. Asiallista artikkeliin varten Mediuutiset näyttää tehneen asiassa tarvittavan taustatyön.

On erikoista, jos Suomen Kuvalehti ei oikaise selviä asiavirheitään tässä ja Kanadan rokotetta koskevassa asiassa - se herättää kysymyksen, onko lehdellä aiheessa pyrkimys totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen.

Jyrki Kuoppala

05.04.2011 13:13, Ruokanen Tapani kirjoitti:

> K.Jyrki Kuoppala

> Kiitos lähettämästänne aineistosta, johon totean seuraavaa

> 1) Väitteenne on tulkintakysymys. Jos katsoo yhdistyksenne materiaalia, tuo sanonta pitää paikkansa, vaikka väitätte toista. Sisällysluettelossa ei mainita Rokotusinfoa nimeltä. Ei oikaisua.

> 2) Jutussa ei väitetä, että Kanadassa on käytetty Pandemrixä, mutta rokote on sama eri tuotenimellä. Olemme varmistaneet tämän GSK:sta. Pandemrixissä ja Arepanrixissä ovat samat aineosat, vain rokotteen antigeeni on eri tehtailta tullut. Myös Euroopan lääkevirasto EMA pitää rokotteita samana, se ei ole hyväksynyt vielä rokotteen ja narkolepsian syy-yhteyttä juuri mm. sen takia, että Kanadassa ei ole esiintynyt samalla rokotteella narkolepsiatapauksien runsastumista. Ei oikaisua.

> 3) Media uutisten mukaan Rokotusinfo/Kuoppala on tehnyt hallinto-oikeuden päätöksestä valituksen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Vaikka olisitte tehnyt sen omissa nimissänne, se ei muuta sitä, että Rokotusinfo on ollut aktiivinen myös hallinto-oikeuksissa. Ei oikaisua.

> 4) Rokotusinfon sivuilla oli tiedotteita 4/2003-3/2009 yhteensä 18 kappaletta, ja 4/2009-3/2011 yhteensä 24 kappaletta eli voidaan sanoa että sen jälkeen kun sikainfluenssaepidemia käynnistyi, tiedotteiden tahti on merkittävästi kasvanut, samoin kuin uutisten määrä. Ei oikaisua.

> 5) Tämä nimettömän nettikirjoittajan kuvaus rokotejohtaja Terhi Kilvestä on Rokotusvaurio- eikä Rokotusinfo-sivustolla. Oikaisemme.

> 6) STM järjesti heille tilan mutta ei kutsunut sinne ketään, Tilaisuus oli 4.2. Ennen vanhempien tilaisuutta oli ollut STM:n tilaisuus omaisille

ja asiantuntijoille, yksi heistä oli Tuulikki Ramsay, jonka mukaan muutamat vanhemmat pyysivät hänet mukaan vanhempien omaan tilaisuuteen. Joukko vanhempia kiitteli häntä tilaisuuden jälkeen, heitä helpotti se mitä Ramsay oli kertonut narkolepsiasta. Ei oikaisua.

> 7) Rokotusinfo uutisoi tämän rokottamattoman lapsen tuberkuloosikuoleman. Oikaisemme.

> Ystävällisin terveisin
> Tapani Ruokanen
> Päätoimittaja
> Suomen Kuvalehti

> Lähettäjä: Jyrki Kuoppala [mailto:jyrki.kuoppala@rokotusinfo.fi]
> Lähetetty: 5. huhtikuuta 2011 9:44
> Vastaanottaja: Ruokanen Tapani
> Kopio: Jantunen Jyrki; Pöntinen Petri
> Aihe: Re: Oikaisupyynnö / täsmennys

> Olen pahoillani, aiemman viestiin saatteeseen jäi virheellinen muotoilu johon sisältyi erehdyksessä myös uutishaastattelun täsmentämistä koskeva pyynnö. Tässä korjattu saate pyyntöön, itse oikaistavien asioiden luettelossa virhettä ei ollut.

> Jyrki Kuoppala
> Oikaisupyynnö

> Pyydän Suomen Kuvalehteä oikaisemaan seuraavat asiavirheet, jotka
> olivat Suomen Kuvalehdessä 13/2011 (1.4.2011) ilmestyneessä Petri
> Pöntisen kirjoittamassa artikkelissa. Mikäli julkaisette oikaisut eri
muodossa kuin alla, pyydän teitä ennen julkaisua lähettämään oikaisun
sellaisena kuin sen aiotte julkaista, jotta sisällöstä voi varmistua.

>
> Pyydän julkaisemaan oikaisun välittömästi verkkosivuilla sekä
seuraavaksi

> ilmestyvässä paperilehdessä.

>

>

> 05.04.2011 08:48, Jyrki Kuoppala kirjoitti:

>

> Oikaisupyynnö

>

> Pyydän Suomen Kuvalehteä oikaisemaan seuraavat asiavirheet, jotka
> olivat Suomen Kuvalehdessä 13/2011 (1.4.2011) ilmestyneessä Petri
> Pöntisen kirjoittamassa artikkelissa sekä tekemään tilaisuudessa
> esitetyn uutishaastattelun luonnetta täsmentävän lisäyksen. Mikäli
> julkaisette oikaisut eri muodossa kuin alla, pyydän teitä ennen
julkaisua lähettämään oikaisun sellaisena kuin sen aiotte julkaista, jotta
sisällöstä voi varmistua.

>

> Pyydän julkaisemaan oikaisun välittömästi verkkosivuilla sekä
seuraavaksi

> ilmestyvässä paperilehdessä.

>

> yst.terv.

> Jyrki Kuoppala

> pj, Rokotusinfo ry

>

>

> Oikaisuja SK:n kirjoitukseen "Paha piikki" (1.4.20110)

>

> 1) Toisin kuin sisällysluettelosta voi arvella, artikkelin käsittelemä

> Rokotusinfo ry ei vastusta rokotuksia

>

> 2) Kanadassa ei rokotettu samalla Pandemrix-rokotteella

> kuin Suomessa, vaan Arepanrix-rokotteella jonka

> valmistusmenetelmä eroaa Pandemrixista.

>

> 3) Toisin kuin artikkelissa kerrottiin, Rokotusinfo ei ole lähettänyt

> kanteluita hallinto-oikeuksiin.

>

> 4) Toisin kuin artikkelissa sanottiin, Rokotusinfon tiedotteiden tahti

> ei tiivistynyt sikainfluenssarokotusten myötä, vaan tiedotteita tuli

> harvemmin kuin alkuvuonna 2009.

>

> 5) Toisin kuin artikkelissa kerrottiin, Rokotusinfon verkkosivuilla ei

> ole tekstiä, jossa THL:n rokotejohtaja Kilpeä kuvattaisiin

> "tutkijaksi, joka ei välitä vanhempien hädästä."

>

> 6) Toisin kuin artikkelissa kerrottiin, Tuulikki Ramsayta ei ollut

> kutsuttu narkolepsiaan sairastuneiden lasten vanhempien tilaisuuteen.

>

> 7) Toisin kuin artikkelissa väitettiin, Rokotusinfo ry on uutisoinut

> Suomessa tuberkuloosiin kuolleen rokottamattoman lapsen tapauksen

> uutisvirrassaan 2. helmikuuta 2010.

Liite 3 Haastattelun luonnetta koskevat viestit SK:n toimittajalle Petri Pöntiselle

28.3.2011:

Hei,

Kiitos viestistä. Suorat lainausmerkeissä olevat lainaukset ovat muistini mukaan kohdillaan, ne olet varmaan nauhalta tarkistanutkin. Mistään muustahan et ymmärtääkseni kommentteja pyytänyt, mutta sitaattien ulkopuolella olevissa minun sanomakseni pistetyissä eivät asiat muistaakseni kaikin osin vastaa kertomaani.

Sanottakoon kuitenkin, että muulta osin tekstissä näyttää olevan kohtia luokissa asiavirhe, harhaanjohtava, tarkoitushakuiselta näyttävä tapa esittää asioita ja erikoinen tulkinta - toit esimerkiksi esille sen, että olet tutustunut yhdistyksen toiminnassa esillä olleiden hallituksen jäsenten taustoihin, joten en katsonut tarpeelliseksi niitä asioita toistaa.

Muulta osin, pitää nyt varmistaa vielä tyyliä, onko kyseessä asiateksti jossa sanotun on tarkoitus pitää paikkansa, vai jonkinlainen osittain sepitettä sisältävä "dokudraama"? Jos tavoitteena on asiateksti, silloin olisi hyvä, että toimitat muutkin yhdistystä käsittelevät tekstin osat katsottaviksi, kun näinkin lyhyessä kirjoituksessa on sen verran "suurpiirteisesti" asioita käsitelty, ja silloin minun varmaan kannattaa kommentoida noita sitaattien ulkopuolisiakin asioita. Jos taas tarkoituksikin on olla osittain sepite, silloinhan sepiteosan kommentointi ei ole yhdistyksen asia.

yst.terv.

Jyrki Kuoppala
pj, Rokotusinfo ry

28.3.2011:

Hei,

Päädyin nyt joka tapauksessa kommentoimaan sitaattien ulkopuolellakin olevaa:

1) Kohta " Tunnelma on varautunut. Jyrki Kuoppala on jo puhelimesta halunnut tietää, käsiteltäisiinkö haastattelussa "asiaa" vai yhdistyksen asioita. "

Muistikuvani on, että sanani olivat, käsiteltäisiinkö asiaa eli rokotuksia vai "jotakin muuta", enkä mielestäni puhunut yhdistyksen asioista kuten esität.

2) Yhdistyksen taustat -keskustelun "välttelevyys"

Toit selvästi esille, että olet tutustunut taustoihin julkisuudessa

olleista lähteistä. Näitä myös käsiteltiin keskustelussa - en tietenkään nähnyt mielekkääksi lähteä toistamaan ja kertomaan asioita joita jo tiesit, silti taustojakin käsiteltiin varsin pitkästi. Kerroin hyvinkin avoimesti yhdistyksen syntyhistoriasta ja taustoista sillä tavalla, että lasten vanhempina lähdimme katsomaan, onko haittaväitteissä perää, ja KTL:llä ei ollut suunnitelmia haittatiedotusta lisätä. Mielestäni taustoja käsiteltiin varsin paljon.

3) "Ketkä ovat hallituksessa? "Jokaisella on yksityisyytensä ja ammattinsa.""

Tässä nyt ei oikein välitys se mitä keskustelussamme oli esillä. avoimesti hallituksen jäsenten taustoista joita jo tiesitkin, joten valitsemasi lainaus ei oikein anna oikeaa kuvaa. Mielestäni ei nyt kaikkea jo tietämääsä (esim. Skeptikko -lehden oikaisussa esille tullutta) ei ollut kummankaan kannalta järkevää toistella, koska toit esille näihin perheytyneisyytesi.

4) Onko yhdistyksellä ulkopuolisia rahoittajia? Ei.

Tarkkoja sanoja en tässä muista, mutta kyllähän tätäkin käsiteltiin paljon yksityiskohtaisemmin kuin jutussasi tuot esille. Esillä olivat lahjoitukset, muistaakseni kysyit lahjoituksista jotain, sanoin että vähemmän kuin jäsenmaksut.

5) Yhteistyö vanhempien kanssa

Tätäkin käsiteltiin selvästi enemmän kuin jutussasi tuot esille - avoimesti ja varsin pitkästi asiaa käsitellen kerroin, että toki olemme keskustelleet vanhempien kanssa, ja esim. haittakorvaus-asioista vanhemmat ovat varmaankin saaneet tietoa haittakorvauksista, ja nyt varmaankin tietävät enemmän kuin me.

6) En pyöritellyt käsissäni enkä syönyt munkkia :)

yst.terv.

Jyrki Kuoppala

pj, Rokotusinfo ry

Liite 4 Toimittaja Petri Pöntisen Anni Virolainen-Julkusta ja Ilkka Julkusta koskeva sähköpostiviesti 1.4.2011

Hei,

pääsin nyt illalla koneen ääreen. Viitaten tämän iltapäivän viestiisi, tarkastin tekstin ja huomasin että mainitsemassasi kohdassa ollut nimettömän nettikirjoittajan kuvaus rokotejohtaja Kilvestä oli Rokosvaurio- eikä Rokotuinfo-sivustolta. Pahoittelut.

Yksi syy sekaannukseen lienee se, että vanhempien Rokotusvaurio-sivustolla on myös Rokotusinfon kaivamaa tietoa. Esimerkiksi alla:

"Sidonnaisuuksia

Lääkärilehden artikkelin kirjoittanut toimittaja toimi yli vuoden ajan viime vuoteen asti Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedotuslehden Tesson päätoimittajana.

Vanhemmat ovat aiemmin kritisoineet Terhi Kilven sidonnaisuuksia. Kilpi johtaa lääkeyhtiö GlaxoSmithKlinen Pandemrix-sikainfluenssarokotteen ja narkolepsian yhteyden selvittämistyön lisäksi myös pneumokokkirokotetutkimusta, jota lääkeyhtiö rahoittaa yli 10 miljoonalla eurolla.

Nyt esille on noussut myös uusi sidonnaisuus - vuoden alusta Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa narkolepsia-, rokote- ja tartuntatautiasioita hoitaa näillä näkymin kahden vuoden ajan henkilö, jolla on vakituinen työsuhde THL:ssä. Lisäksi hänen puolisonsa työskentelee THL:n rokoteosastolla Terhi Kilven alaisuudessa ja on

kansallisen rokotusasiantuntijaryhmän ja pääjohtaja Pekka Puskan asettaman narkolepsiatyöryhmän jäsen."

Vanhempien mukaan sinä olet kaivanut heille tuon Lääkärilehden sidonnaisuuden. Myös tiedot Kilven sidonnaisuuksista ja lääkeyhtiön rahasummista ovat Rokotusinfon aikanaan hankkimia.

Samoin minulla on luotettava lähde, jonka mukaan olet hankkinut tiedon myös tuosta THL:stä virkavapaalla olevasta STM:n virkamiehestä ja hänen THL:ssä työskentelevästä tutkija-aviomiehestään.

Miksi et maininnut, että kyseinen STM:n virkamies on THL:ssä tartuntatautien, ei rokotteiden tutkija? Miksi et ole maininnut näiden kahden tutkijan nimeä, jotta he olisivat voineet esittää omat arvionsa sidonnaisuudestaan? Ja miksi et ole laittanut nimeäsi jutun alle tai kertonut olevasi tiedon takana, jolloin he olisivat voineet vastata suoraan sinulle Rokotusvaurio-sivustolla?

Ymmärrän että narkolepsialasten vanhemmat esiintyvät nimettöminä. Ymmärrän toimittajana myös, että joissain poikkeustapauksissa, tärkeissä yhteiskunnallisissa asioissa, lähteelle taataan lähdesuoja, nimettömyys.

Mutta miksi kansalaisjärjestön puheenjohtaja, joka vaatii oikeutetusti tutkijoilta ja virkamiehiltä avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, toimii itse nimettömyyden suojassa?

Terveisin

Petri Pöntinen

toimittaja

Suomen Kuvalehti

Liite 5 Jyrki Kuoppalan viesti Tapani Ruokaselle 6.4.2011 koskien Kanadan rokotetta koskevan väitteen oikaisua.

Kiitos vastauksesta. En tiedä mitä tarkoitatte "Mediauutisilla", mutta mikäli lehtenne olisi tarkistanut hallinto-oikeusasian esim. oikeudesta, olisi asian oikea laita selvinnyt.

Euroopan lääkevirasto EMA ei todellakaan pidä Arepanrixia ja Pandemrixia samana valmisteena - kyseessä ovat kaksi eri valmistetta, joilla on erilliset hyväksynyt. Tällä hetkellä Pandemrixin myyntilupa EMAn alueella on voimassa, Arepanrixin myyntilupa ei. Nämäkin asiat olisivat pienellä taustatyöllä selvinneet esim. EMAn sivuilta vaikkapa Rokotusinfon verkkosivuilta EMAn sivuille johtavien linkkien avulla, kts. lainaus alla.

yst.terv.

Jyrki Kuoppala
pj, Rokotusinfo ry

* (30.1.2011) Saksassa valmistetun Pandemrixin ja Kanadassa valmistetun Arepanrixin eroista

THL:n rokoteosaston johtaja Terhi Kilpi on esittänyt julkisuuteen virheellisiä väitteitä, joiden mukaan Pandemrix ja Arepanrix ovat sama rokote - esim. THL:n verkkosivuilla julkaistussa, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa 13.12. pidetyssä esityksessä ja Sunnuntaisuomalaisen haastattelussa 30.1.2011.

Pandemrix ja Arepanrix kuitenkin valmistetaan eri tehtaissa eri valmistusprosesseilla, käyttäen valmistusprosesseissa eri aineita ja mm. viruksen inaktivoimissa eri menetelmiä. Valmistusprosessien ero mainitaan mm. kyseisten rokotteiden arviointiraporteissa, jotka ovat lääkkeen hyväksyntää varten lääkevalvontaviranomaisten laatimia raportteja. Alla ovat lainaukset EU:n lääkevalvontaviraston EMAn arviointikertomuksista - Pandemrix ja Arepanrix:

Pandemrix:

"Manufacture

A master and working seed were prepared from the NIBRG-14 reference virus, received from the WHO Reference centre (NIBSC, UK). The manufacturing process for the monovalent bulks is similar to the manufacturing process for the monovalent bulks of the licensed product Fluarix (seasonal influenza virus) and can be divided into four main parts:

- * Propagation of the working seed in fertilised hen's eggs, harvesting and pooling of infected allantoic fluids
- * Purification of the whole virus bulk
- * Splitting of the monovalent with sodium deoxycholate

- * Inactivation of the monovalent split virus using sodium deoxycholate and formaldehyde, followed by ultrafiltration and sterile filtration"

Arepanrix:

"Manufacture

The manufacturing process for the monovalent bulks is similar to the manufacturing process for the monovalent bulks of the seasonal vaccines FluLaval and Fluviral, which are licensed in USA and Canada (there is no EU licence). The manufacturing process for the monobulks is in some aspects different to the process reviewed and approved for the Pandemrix/Prepandrix licences (the prepandemic and pandemic adjuvanted vaccines produced at the applicant's German site in Dresden).

The manufacturing process can be divided into five main parts:

- * Propagation of the working seed in fertilised hen's eggs, harvesting and pooling of infected

allantoic fluids

- * Inactivation of the monovalent virus using UV and formaldehyde/thiomersal
- * Concentration and purification of the whole virus bulk
- * Splitting of the monovalent with sodium deoxycholate
- * Homogenisation and sterile filtration"

Arviointikertomusten osoitteet:

http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/EPAR_-_Assessment_Report_-_Variation/human/000832/WC500095422.pdf

ja

http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/EPAR_-_Public_assessment_report/human/001201/WC500089740.pdf

Liite 6 Jyrki Kuoppalan sähköpostiviesti Petri Pöntiselle 17.4.2011

Hei,

Pari kohtaa

1) Kirjoittamassasi jutussa tuli vastaan vielä pari asiavirhettä. Mitähän näitten kanssa kannattaisi tehdä? No, tässä kuitenkin tiedoksi. Kohta on:

"Narkolepsiakohun innoittamana Rokotusinfo on kaivanut esiin myös vanhan tapauksen, Calmetten, lasten tuberkuloosirokotteen. Maaliskuun alussa yhdistys pyysi onnettomuustutkintakeskusta aloittamaan tutkinnan vuosien 2002-2006 haitoista. Tiedotteessa kysyttiin, mitkä ovat lasten ihmisoikeudet Suomessa, kun "mittavia rokotehaittoja ja rokotekuolemia saa tapahtua". "Sanamuoto on liioiteltu", sanoo THL:n rokotus turvallisuuslääkäri Hanna Nohynek."

Ja asiavirheet

1a) Kyseinen lainaus ei ole Rokotusinfo ry:n tiedotteesta, joka on luettavissa verkossa osoitteessa http://www.rokotusinfo.fi/yhd/tiedotteet/tiedote_110307_html, vaan kyseinen lainaus on rokotehaittoja kärsineiden omaisten tilaisuuden mediakutsusta.

1b) Emme ole vielä muodollisesti pyytäneet Onnettomuustutkintakeskusta selvittämään Calmette-haittoja - tiedotteen aikamuotohan on kielipöytäkirjasta preesens (kun suomessa ei futuuria varsinaisesti ole), eli kertoi, että pyyntö tehdään, sitä ei ole maaliskuun alussa tehty, eli jutussa on tältäkin osalta virhe.

2) Tähän aiempaan, 5.4. lähettämäni viestiin kyselen vastauksia, kun en ole nähnyt.

Hei,

Yritin tämän viestin tiimoilta sinulle soittaakin, kun en pysynyt oikein kärryillä, miksi kyselet minulta rokotusvaurio.fi -sivuston sisällöstä tai että mihin viittaa "nimettömyyden suojalla". Vaikuttaa siltä, että olet tiedonhankinnassasi huomannut, että olen kyllä puhunut ihan omalla nimelläni niin Anni Virolainen-Julkusen, Ilkka Julkusen kuin vanhempienkin kanssa, en suinkaan nimettömänä. Niinpä en hahmota, mihin viittaa nimettömyyden suojalla, enkä oikein sitäkään, miksi kyselet minulta rokotusvaurio.fi -sivustosta.

Tämä ei juuri nyt taida olla ajankohtaista, mutta saattaa olla tulevaisuudessa, on mahdollista että Rokotusinfokin tuota sidonnaisuus/esteellisyys/jääviysasia THL/STM-linjalla käsittelee, siinä mielessä olisin myös kiinnostunut kuulemaan mitä oikein ajat takaa

viittauksillasi Anni Virolainen-Julkuseen ja Ilkka Julkuseen (miksi et -kysymyksesi). Ilmeisesti katsot, että minulla tai Rokotusinfolla olisi / olisi ollut jonkinlainen velvollisuus julkistaa heidän nimensä, perhesuhteensa, työnkuvansa jne. En nyt ihan tätä hahmota miksi mielestäsi näin olisi pitänyt menetellä?

Sattuuko sinulla muuten olemaan jokin lähde tai muistikuva mistä tuon "kasvaa sarvet päähän" olet poiminut? Olisi ihan mielenkiintoista kuulla ja hiukan jäljittää - kuvainnollisessa mielessähän tuota käytetään nykyäänkin varsin usein merkityksessä, jota lievemässä muodossaan kuvataan rokotteiden valmisteyhteenvedoissa termillä "ärtyneisyys", ja se on ilmeisesti myös varsin yleinen narkolepsialasten tapauksissa vakavammassa esiintymismuodossa, aggressiivisuutena.

yst.terv.

Jyrki Kuoppala

pj, Rokotusinfo ry

Liite 7 Kirjeenvaihto koskien tarjoamaani n. 1100 merkin kirjoitusta Suomen Kuvalehteen

Hyvä Tapani Ruokanen,

Olette aivan oikeassa, en todellakaan ole olettanut, että teillä olisi velvollisuus julkaista kirjettäni.

En ole sanallakaan viitannut vastineoikeuteen. Jutun tiimoilta toimintatapojenne suhteen ilmenneen myötä en valitettavasti voi kuitenkaan sanoa yllättyneeni siitä, että tällaisen virheellisen olettamuksen perusteella vastaatte ja annatte lausuntoja toisten ymmärryksestä. En ole edellyttänyt kirjoituksen julkaisemista saati sen julkaisemista muuttamatta, vaan että muutoksia ei tehtäisi tietämättäni ja ilman hyväksyntääni.

Jyrki Kuoppala

05.04.2011 15:25, Ruokanen Tapani kirjoitti:

>

> Jyrki Kuoppala

>

> Ette varmaan itsekään voinut olettaa, että meillä olisi velvollisuus julkaista kirjettä, jossa teette olettamuksia, esitätte tuomioita lehden linjasta ja jaatte neuvoja, miten meidän pitäisi tehdä juttumme tai missä olemme tehneet virheitä kykenemättä kuitenkaan osoittamaan niitä. Kaiken lisäksi edellytätte, että kirjoitus olisi julkaistava sellaisenaan ja ettei sen muokkaamisen anneta lupaa. Olette ymmärtänyt valitettavasti väärin sananvapauden ja vastineoikeuden. Emme julkaise kirjettänne ja päätämme jatkossakin aina itse, mitä ylipäänsä julkaisemme, kuten laki edellyttää. Julkaisemme oikaisun niihin konkreettisiin asioihin, jotka ovat virheellisiä oman tutkimuksemme jälkeen. Olemme kuulleet teitä ja muita osapuolia jo jutun julkaisemisen yhteydessä.

>

> Tapani Ruokanen

>

> Lähettäjä: Jyrki Kuoppala [mailto:jyrki.kuoppala@rokotusinfo.fi]

> Lähetetty: 5. huhtikuuta 2011 15:11

> Vastaanottaja: Ruokanen Tapani; Jantunen Jyrki

> Aihe: Re: Sarvipäistä ja rokotusvalistuksesta

>

>

> Löytyikö tämän viikon lehdestänne tilaa kirjoituksen julkaisuun?

> Jyrki Kuoppala

>

>

> 05.04.2011 08:54, Jyrki Kuoppala kirjoitti:

- >
- > Aiempaan viitaten, tässä kirjoitukseni, toivottavasti mahtuisi vielä tämän viikon lehteen. Pyydän julkaisemaan kirjoituksen sellaisenaan, enkä tällä viestillä anna lupaa muokattuna julkaisuun. Jos kirjoitukseen tulee tehdä muutoksia, teen ne tarvittaessa tai hyväksyn mahdolliset lehden ehdottamat muutokset.
- >
- > Jyrki Kuoppala
- >
- >
- > -----
- >
- > Sarvipäistä ja rokotusvalistuksesta
- >
- > SK:n artikkeli "Paha piikki" (SK 1.4.) kertoo omaa kieltään SK:n nykyisestä linjasta.
- >
- > Ymmärrän lehden ilmeisen huolen rokotuskattavuuden laskemisesta
- > mm. lasten narkolepsiaan liittyvän luottamuspuolan vuoksi. Minuakin
- > huolestuttaa se, että rokotuksia voidaan alkaa boikotoida jostain
- > rokotusten ominaisuuksiin liittymättömistä syistä.
- >
- > SK:n ja artikkelin taustavoimien eli STM:n tavoittelemien asioiden
- > kannalta voisi olla eduksi, että sarvipäiden luontiyritykset
- > jätettäisiin historiankirjoihin. Herää myös kysymys, oliko lehden
- > tiedonhankinta narkolepsiaperheiden tilaisuudessa ilman vanhempien
- > kutsua olleen henkilön avulla loppuun asti harkittua.
- >
- > Valistuksessa olisi hyvä siirtyä sarvipäistä asiaperusteisille
- > urille. SK:n artikkelin tunteisiin vetoava yleisöön vaikuttamisen
- > yritys kun kääntyy helposti tarkoitustaan vastaan, etenkin kun
- > narkolepsia-asiat ovat vielä paljolti hoitamatta.
- >
- > Mainittakoon, että artikkelissa mainittu, SK:n tietolähdettä
- > kauhistuttanut video oli vanhemman ehdotuksesta vanhempien
- > tilaisuudessa esitetty suomalaisen TV-kanavan uutishaastattelu.
- >
- > Jyrki Kuoppala
- > pj, Rokotusinfo ry
- >
- >
- > 04.04.2011 21:12, Ruokanen Tapani kirjoitti:
- >
- > Tuhannen merkin teksti voi mahtua vielä tämän viikon lehteen, jos saamme sen tiistaiamuna.
- >
- > Yst.terv.
- >
- > Tapani Ruokanen
- >
- > On 4.4.2011, at 20.32, "Jyrki Kuoppala" <jyrki.kuoppala@rokotusinfo.fi> wrote:

>>

>> Hyvä päätoimittaja Tapani Ruokanen,

>>

>> viitaten SK:n 1.4. artikkeliin "Paha piikki", jossa omistitte varsin paljon palstatilaa Rokotusinfo ry:n ja henkilöni käsittelyyn.

Löytyisiköhän lehtenne seuraavasta tai sitä seuraavasta numerosta mahdollisesti tilaa, jossa voisin kommentoida esittämääne esim. n.

1000-2000 merkin verran? Mikäli löytyy, mihin mennessä kirjoituksen olisi hyvä olla teillä?

>> Koska haastatteluosiossa, jonka toimittaja pyynnöstä esitti luettavakseni ennen julkaisua, esiintyi yllättävän paljon korjattavaa, pyysin myös muun jutun luettavakseni. Tätä toivomusta toimittaja ei toteuttanut. Juttuun jäikin joitakin asiavirheitä - palaan luultavasti tähän erikseen, mutta kysyn samalla millä aikataululla oikaisut näihin olisi hyvä teille toimittaa, että ne voitaisiin sisällyttää seuraavaan tai sitä seuraavaan lehtenne numeroon?

>>

>> yst.terv.

>> Jyrki Kuoppala

>> pj, Rokotusinfo ry